

Taxonomia. Principiul DNSH (*do no significant harm*). Aspecte legislative și practice

Material realizat de *Angela-Mihaela Boța*

inginer, expert principal și auditor de terță parte certificat

Context

Pactul verde european reprezintă strategia de creștere a Europei, care urmărește ameliorarea bunăstării și a sănătății cetățenilor săi, asigurarea neutralității climatice a Europei până în 2050 și protejarea, conservarea și îmbogățirea capitalului natural și a biodiversității UE.

Scopul taxonomiei UE este de a contribui la îmbunătățirea fluxului de finanțare către activitățile durabile în întreaga Uniune Europeană. Pentru ca Europa să devină neutră din punct de vedere climatic până în 2050, va fi crucial să li se ofere investitorilor posibilitatea de a-și redirecționa investițiile către tehnologii și întreprinderi mai durabile.

Taxonomia este un instrument de asigurare a transparenței destinat întreprinderilor și investitorilor, bazat pe date științifice. Aceasta definește un limbaj comun, pe care investitorii îl vor putea folosi atunci când investesc în proiecte și activități economice care au un impact pozitiv substanțial asupra climei și a mediului.

Taxonomia introduce și obligații de furnizare de informații pentru întreprinderi și pentru participanții la piețele financiare.

Prin *Regulamentul (UE) 2020/852* al Parlamentului European și al Consiliului privind instituirea unui cadru care să faciliteze investițiile durabile și de modificare a *Regulamentului (UE) 2019/2088* - „*Regulamentul privind taxonomia*” s-a creat un sistem unificat de clasificare la nivelul UE a activităților economice durabile din punctul de vedere al mediului și obligații de transparență pentru anumite întreprinderi nefinanciare și financiare în ceea ce privește activitățile respective.

Articolul 9 al Regulamentului privind taxonomia stabilește 6 Obiective de mediu:

- (a) atenuarea schimbărilor climatice;
- (b) adaptarea la schimbările climatice;
- (c) utilizarea durabilă și protecția resurselor de apă și a celor marine;
- (d) tranziția către o economie circulară;
- (e) prevenirea și controlul poluării;
- (f) protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor.

Articolul 3 literele (b) și (d), respectiv articolul 17 din Regulamentul privind taxonomia introduce *Principiul DNSH (do no significant harm)* și anume:

În scopul stabilirii gradului de durabilitate din punctul de vedere al mediului al unei investiții, o activitate economică se califică drept durabilă din punctul de vedere al mediului în cazul în care activitatea economică respectivă:

(b) nu prejudiciază în mod semnificativ niciunul dintre obiectivele de mediu prevăzute la articolul 9, în conformitate cu articolul 17;

(d) respectă criteriile tehnice de examinare care au fost stabilite de Comisie în conformitate cu articolul 10 alineatul (3), articolul 11 alineatul (3), articolul 12 alineatul (2), articolul 13 alineatul (2), articolul 14 alineatul (2) sau cu articolul 15 alineatul (2).

Articolul 17 Prejudicierea în mod semnificativ a obiectivelor de mediu

(1) În sensul articolului 3 litera (b), *luând în considerare ciclul de viață al produselor și serviciilor furnizate de o activitate economică, inclusiv dovezile din evaluările existente ale ciclului de viață, se consideră că respectiva activitate economică prejudiciază în mod semnificativ:*

(a) atenuarea schimbărilor climatice, în cazul în care activitatea respectivă generează emisii semnificative de gaze cu efect de seră;

(b) adaptarea la schimbările climatice, în cazul în care activitatea respectivă duce la creșterea efectului negativ al climatului actual și al climatului preconizat în viitor asupra activității în sine sau asupra persoanelor, asupra naturii sau asupra activelor;

(c) utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine, în cazul în care activitatea respectivă este nocivă pentru:

(i) starea bună sau pentru potențialul ecologic bun al corpurilor de apă, inclusiv al apelor de suprafață și subterane; sau

(ii) starea ecologică bună a apelor marine;

(d) economia circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeuri și reciclarea acestora, în cazul în care:

(i) activitatea respectivă duce la ineficiențe semnificative în utilizarea materialelor sau în utilizarea directă sau indirectă a resurselor naturale, cum ar fi energia din surse neregenerabile, materiile prime, apa și solul, în una sau mai multe etape ale ciclului de viață al produselor, inclusiv în ceea ce privește durabilitatea ori potențialul produselor de a fi reparate, modernizate, reutilizate sau reciclate;

- (ii) activitatea respectivă duce la o creștere semnificativă a generării, a incinerării sau a eliminării deșeurilor, cu excepția incinerării deșeurilor periculoase nereciclabile; sau
 - (iii) eliminarea pe termen lung a deșeurilor poate cauza prejudicii semnificative și pe termen lung mediului;
 - (e) prevenirea și controlul poluării, în cazul în care activitatea respectivă duce la o creștere semnificativă a emisiilor de poluanți în aer, apă sau sol în comparație cu situația existentă înainte de demararea activității; sau
 - (f) protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor, în cazul în care activitatea respectivă este:
 - (i) nocivă în mod semnificativ pentru condiția bună și reziliența ecosistemelor; sau
 - (ii) nocivă pentru stadiul de conservare a habitatelor și a speciilor, inclusiv a celor de interes pentru Uniune.
- (2) La evaluarea unei activități economice pe baza criteriilor prevăzute la alineatul (1), se ține seama atât de efectul activității în sine asupra mediului cât și de efectul asupra mediului al produselor și serviciilor furnizate de activitatea respectivă pe durata întregului lor ciclu de viață, în special luând în considerare producția, utilizarea și scoaterea din uz a respectivelor produse și servicii.

Criteriile tehnice de examinare pentru a stabili dacă activitățile economice care contribuie în mod substanțial la unul dintre obiectivele de mediu aduc prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu ar trebui să vizeze asigurarea faptului că această contribuție la unul dintre obiectivele de mediu nu este adusă în detrimentul altor obiective de mediu.

Criteriile aferente principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” joacă, prin urmare, un rol esențial în asigurarea integrității de mediu a clasificării activităților durabile din punctul de vedere al mediului.

Ar trebui să se specifice criteriile aferente principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” unui anumit obiectiv de mediu pentru activitățile care riscă să aducă prejudicii semnificative obiectivului respectiv. Aceste criterii ar trebui să țină seama de cerințele relevante ale legislației existente a Uniunii și să se bazeze pe acestea.

Referitor la criteriile tehnice de examinare Comisia a stabilit aceste criterii prin Regulamente delegate astfel:

Pentru primele 2 obiective si anume:

- (a) atenuarea schimbărilor climatice;
- (b) adaptarea la schimbările climatice;

Comisia a adoptat *Regulamentul delegat (UE) 2021/2139* de completare a Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea criteriilor tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept activitate care contribuie în mod substanțial la atenuarea schimbărilor climatice sau la adaptarea la schimbările climatice și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu, cunoscut sub numele de “*Actul delegat privind clima*”, *Regulamentul delegat (UE) 2022/1214* de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2021/2139 în ceea ce privește activitățile economice din anumite sectoare energetice și a Regulamentului delegat (UE) 2021/2178 în ceea ce privește publicarea de informații specifice referitoare la activitățile economice respective numit “*Actul delegat complementar privind clima*”, și *Regulamentul delegat (UE) 2023/2485* de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2021/2139 prin stabilirea unor criterii tehnice de examinare suplimentare pentru a determina condițiile în care anumite activități economice se califică drept activități care contribuie în mod substanțial la atenuarea schimbărilor climatice sau la adaptarea la schimbările climatice și pentru a stabili dacă activitățile respective nu aduc prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu

Acesta cuprinde:

Anexa I - Criteriile tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept *activitate care contribuie în mod substanțial la atenuarea schimbărilor climatice și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu* cu 5 appendice:

Apendicele A – Criteriile generice aferente principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” pentru adaptarea la schimbările climatice

Apendicele B – Criteriile generice aferente principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” pentru utilizarea durabilă și protecția resurselor de apă și a celor marine

Apendicele C – Criteriile generice aferente principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” pentru prevenirea și controlul poluării în ceea ce privește utilizarea și prezența substanțelor chimice

Apendicele D – Criteriile generice aferente principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” pentru protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor

Apendicele E – Specificațiile tehnice pentru aparatele consumatoare de apă

Anexa II - Criteriile tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept *activitate care contribuie în mod substanțial la adaptarea la schimbările climatice și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu* cu 4 Apendice:

Apendicele A – Clasificarea pericolelor legate de climă

Apendicele B – Criteriile generice aferente principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” pentru utilizarea durabilă și protecția resurselor de apă și a celor marine

Apendicele C – Criteriile generice aferente principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” pentru prevenirea și controlul poluării în ceea ce privește utilizarea și prezența substanțelor chimice

Apendicele D – Criteriile generice aferente principiului de „a nu aduce prejudicii semnificative” pentru protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor

Pentru celelalte 4 obiective și anume

(c) utilizarea durabilă și protecția resurselor de apă și a celor marine

(d) tranziția către o economie circulară

(e) prevenirea și controlul poluării

(f) protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor

Comisia a adoptat *Regulamentul delegat (UE) 2023/2486* de completare a Regulamentului (UE) 2020/852 al Parlamentului European și al Consiliului prin stabilirea criteriilor tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept activitate care contribuie în mod substanțial la utilizarea durabilă și la protejarea resurselor de apă și a resurselor marine, la tranziția către o economie circulară, la prevenirea și controlul poluării sau la protejarea și refacerea biodiversității și a ecosistemelor și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu și de modificare a Regulamentului delegat (UE) 2021/2178 al Comisiei în ceea ce privește publicarea de informații specifice referitoare la activitățile economice respective.

Regulamentul prevede în:

Anexa I - Criteriile tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept *activitate care contribuie în mod substanțial la utilizarea durabilă și protecția resurselor de apă și a celor marine și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu*

Deoarece s-a pus accentul în primul rând pe activitățile și sectoarele economice care au cel mai mare potențial de a atinge o stare bună pentru toate corpurile de apă și o stare ecologică bună pentru apele marine și de a preveni deteriorarea corpurilor de apă care au deja o stare bună sau a apelor marine care se află deja într-o stare ecologică bună, în Anexa I sunt precizate numai 4 categorii de activități:

1. Industria prelucrătoare

1.1. Fabricarea și instalarea tehnologiilor de control al scurgerilor care permit reducerea și prevenirea scurgerilor în sistemele de alimentare cu apă și furnizarea de servicii conexe acestor tehnologii

2. Alimentarea cu apă, lucrări de canalizare, activități de gestionare a deșeurilor și de depoluare

2.1. Alimentarea cu apă

2.2. Epurarea apelor uzate urbane

2.3. Rețele durabile de canalizare urbană

3. Gestionarea riscului de dezastre

3.1. Soluții bazate pe natură pentru prevenirea și protecția împotriva riscului de inundații și a riscului de secetă

4. Informarea și comunicarea

4.1. Furnizarea de soluții IT/de tehnologie operațională (OT) bazate pe date în scopul reducerii scurgerilor

Anexa II - Criteriile tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept *activitate care contribuie în mod substanțial la tranziția către o economie circulară și pentru a stabili dacă activitatea economică respectivă aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu.*

Economia circulară reflectă necesitatea ca activitățile economice să promoveze utilizarea eficientă a resurselor prin reutilizarea și reciclarea corespunzătoare a resurselor.

Criteriile tehnice de examinare pentru a determina în ce condiții o activitate economică se califică drept activitate care contribuie în mod substanțial la tranziția către o economie circulară asigură faptul că, în faza de proiectare și de producție, operatorul ia în considerare păstrarea valorii pe termen lung și reducerea deșeurilor generate de produs pe parcursul ciclului său de viață.

În cursul fazei sale de utilizare, produsul ar trebui să facă obiectul unor măsuri de întreținere pentru a-i prelungi durata de viață, reducând în același timp cantitatea de deșeuri.

Produsul ar trebui să fie demontat sau tratat după utilizare pentru a se asigura că poate fi reutilizat sau reciclat pentru fabricarea unui alt produs.

Această abordare poate limita dependența economiei Uniunii de materialele importate din țări terțe, ceea ce este deosebit de important în ceea ce privește materiile prime critice.

Prin urmare, s-a pus accentul în primul rând pe activitățile și sectoarele economice care au cel mai mare potențial de a atinge aceste obiective.

Categoriile de activități prezentate în Anexa II sunt 5 și anume:

1. Fabricare

1.1. Fabricarea de articole de ambalare din materiale plastice

1.2. Producția de echipamente electrice și electronice

2. Furnizarea apei, lucrări de canalizare, activități de gestionare a deșeurilor și de decontaminare

2.1. Recuperarea fosforului din apele reziduale

2.2. Producerea de resurse de apă alternative în alte scopuri decât consumul uman

2.3. Colectarea și transportul deșeurilor nepericuloase și periculoase

2.4. Tratarea deșeurilor periculoase

2.5. Recuperarea biodeșeurilor prin digestie anaerobă sau compostare

2.6. Depoluarea și demontarea produselor scoase din uz

2.7. Sortarea și recuperarea materialelor din deșeurile nepericuloase

3. Activitățile de construcție și activitățile imobiliare

3.1. Construirea de clădiri noi

3.2. Renovarea clădirilor existente

3.3. Demolări și dărâmări de clădiri și alte structuri

3.4. Întreținerea drumurilor și a autostrăzilor

3.5. Utilizarea betonului în construcții civile

4. Informare și comunicare

4.1. Furnizarea de soluții IT/OT bazate pe date

5. Servicii

5.1. Reparare, recondiționare și refabricare

5.2. Vânzarea de piese de schimb

5.3. Pregătirea pentru reutilizare a produselor scoase din uz și a componentelor produselor

5.4. Vânzarea de produse second-hand

5.5. Produsul ca serviciu și alte modele de servicii circulare orientate spre utilizare și rezultate

5.6. Piața pentru comerțul cu produse second-hand destinate reutilizării

Anexa III – Criteriile tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept *activitate care contribuie în mod substanțial la prevenirea și controlul poluării și de a stabili dacă activitatea economică respectivă nu aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu*

Criteriile tehnice de examinare pentru determinarea condițiilor în care o activitate economică se califică drept activitate care contribuie în mod substanțial la prevenirea și controlul poluării reflectă necesitatea de a elimina poluarea aerului, a apei, a solului, a organismelor vii și a resurselor alimentare. Astfel cum s-a subliniat în Comunicarea Comisiei din 12 mai 2021 intitulată „Calea către o planetă sănătoasă pentru toți – Plan de acțiune al UE: ” Către reducerea la zero a poluării aerului, apei și solului” (COM (2021) 400 final), beneficiile economice ale combaterii poluării sunt substanțiale, iar beneficiile pentru societate depășesc cu mult costurile necesare.

Conform documentului „Strategia pentru promovarea sustenabilității în domeniul substanțelor chimice – Către un mediu fără substanțe toxice”(COM (2020) 667 final), pentru a contribui la prevenirea și controlul poluării, este deosebit de important să se elimine treptat cele mai nocive substanțe din produsele de larg consum sau de uz profesional, cu excepția cazului în care utilizarea lor s-a dovedit a fi esențială pentru societate, și să se înlocuiască sau să se reducă la minimum, pe cât posibil, producția și utilizarea substanțelor care prezintă motive de îngrijorare. Poluarea cauzată de anumite ingrediente farmaceutice poate prezenta riscuri pentru mediu și pentru sănătatea umană, astfel cum se subliniază în Comunicarea Comisiei din 11 martie 2019 intitulată „Abordarea strategică a Uniunii Europene privind impactul substanțelor farmaceutice asupra mediului”(COM(2019) 128 final).

Criteriile tehnice de examinare pentru fabricarea ingredientelor farmaceutice active sau a substanțelor active și pentru fabricarea medicamentelor trebuie, prin urmare, să vizeze promovarea producției și a utilizării ingredientelor care sunt substanțe prezente în natură sau care sunt clasificate ca ușor biodegradabile.

Prevenirea și reducerea emisiilor de poluanți în faza încheierii ciclului de viață al produselor și curățarea poluării existente au un potențial semnificativ de protecție a mediului împotriva poluării și de îmbunătățire a stării mediului.

Prin urmare, trebuie stabilite criterii tehnice de examinare pentru colectarea, transportul și tratarea deșeurilor periculoase care prezintă un risc mai mare pentru mediu și sănătatea umană decât deșeurile nepericuloase, precum și pentru decontaminarea depozitelor de deșeuri neconforme și a depozitelor de deșeuri abandonate sau ilegale și a siturilor și zonelor contaminate.

Prin urmare, s-a pus accentul în primul rând pe activitățile și sectoarele economice care au cel mai mare potențial de a atinge aceste obiective.

Categoriile de activități prezentate în Anexa III sunt 3 și anume:

1. Fabricare

1.1. Fabricarea ingredientelor farmaceutice active (IFA) sau a substanțelor active

1.2. Fabricarea medicamentelor

2. Furnizarea apei, lucrări de canalizare, activități de gestionare a deșeurilor și de decontaminare

2.1. Colectarea și transportul deșeurilor periculoase

2.2. Tratarea deșeurilor periculoase

2.3. Decontaminarea depozitelor de deșeuri neconforme din punct de vedere legal și a gropilor de gunoi abandonate sau ilegale

2.4. Decontaminarea amplasamentelor și a zonelor contaminate

Anexa IV – Criteriile tehnice de examinare pentru a determina condițiile în care o activitate economică se califică drept *activitate care contribuie în mod substanțial la protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor și de a stabili dacă activitatea economică respectivă nu aduce prejudicii semnificative vreunui dintre celelalte obiective de mediu*

Criteriile tehnice de examinare pentru a determina în ce condiții o activitate economică se califică drept o activitate care contribuie în mod substanțial la protejarea și refacerea biodiversității și a ecosistemelor trebuie să reflecte necesitatea de a proteja, a conserva sau a reface biodiversitatea pentru a obține o stare bună a ecosistemelor sau pentru a proteja ecosistemele care sunt deja în stare bună.

Pierderea biodiversității și prăbușirea ecosistemelor reprezintă una dintre cele mai mari amenințări cu care se confruntă umanitatea în următorul deceniu (Raportul privind riscurile mondiale, 2020).

Conservarea biodiversității are beneficii economice directe pentru multe sectoare ale economiei. Prin urmare, criteriile tehnice de examinare vizează menținerea sau îmbunătățirea stării și a tendințelor habitatelor terestre, de apă dulce și marine, ale ecosistemelor și ale populațiilor de specii de faună și floră aferente.

Valoarea biodiversității și a serviciilor asociate furnizate de ecosistemele sănătoase este importantă pentru turism, deoarece contribuie în mod semnificativ la atractivitatea și calitatea destinațiilor turistice și, prin urmare, la competitivitatea acestora.

Prin urmare, sunt stabilite criterii tehnice de examinare pentru activitățile de cazare turistică, iar aceste criterii vizează asigurarea faptului că activitățile respective respectă principiile și cerințele minime adecvate pentru a proteja și a susține biodiversitatea și ecosistemele și pentru a contribui la conservarea lor.

Prin urmare, s-a pus accentul în primul rând pe activitățile și sectoarele economice care au cel mai mare potențial de a atinge aceste obiective.

Categoriile de activități prezentate în Anexa IV sunt 2 și anume:

1. Activități de protecție și refacere a mediului
 - 1.1. Conservarea habitatelor, a ecosistemelor și a speciilor, inclusiv refacerea acestora
2. Activități de cazare
 - 2.1. Hoteluri, cazări de vacanță, terenuri de camping și cazări similare

Aspecte practice și exemple

Care este diferența dintre criteriile tehnice de examinare prevăzute în Anexa II pentru contribuția substanțială la adaptarea la schimbările climatice și criteriile tehnice de examinare prevăzute în Anexa I (atenuarea schimbărilor climatice) pentru principiul de „a nu aduce prejudicii semnificative” la adaptarea la schimbările climatice (Apendicele A)?

Criteriile aferente principiului DNSH pentru adaptarea la schimbările climatice, care sunt incluse în Anexa I la Actul delegat privind clima (Apendicele A), acoperă o parte din criteriile privind „contribuția substanțială” la adaptarea la schimbările climatice, însemnând că pentru identificarea soluțiilor de adaptare trebuie efectuată o evaluare a riscurilor și a vulnerabilității. Cu toate acestea, criteriile privind „contribuția substanțială” la adaptarea la schimbările climatice, astfel cum sunt incluse în Anexa II la Actul delegat privind clima, conțin și cerința de punere în aplicare a soluțiilor de adaptare identificate. Criteriile pentru punerea în aplicare a acestora sunt specificate la punctul 4 din criteriile privind „contribuția substanțială”. Astfel, în ceea ce privește punerea în aplicare a unor soluții de adaptare care reduc în mod substanțial cele mai importante riscuri climatice fizice, care sunt semnificative pentru activitatea supusă examinării, criteriile privind „contribuția substanțială” la adaptare (incluse în Anexa II la Actul delegat privind clima) reflectă un nivel de ambiție mai ridicat decât cel al criteriilor aferente principiului DNSH din Apendicele A la Anexa I la Actul delegat privind clima.

Unele activități economice acoperă doar o parte a lanțului valoric și nu au niciun impact asupra părții din lanțul valoric care este predominant amenințată de schimbările climatice.

Cum ar trebui abordat acest aspect în cadrul evaluării riscurilor climatice și a vulnerabilității? Ar trebui să se ofere asigurări, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că activitatea economică vizată nu poate suferi efecte secundare sau în cascadă, dat fiind că deseori pot să apară prejudicii majore ca urmare a unei serii de evenimente (de exemplu, alunecări de teren ca urmare a unor ploi abundente).

Aceste asigurări pot fi oferite în prealabil, sau pe baza evaluării riscurilor climatice și a vulnerabilității.

De asemenea, evaluarea poate fi efectuată la diferite grade de detaliere, fiind considerată suficientă dacă permite identificarea riscurilor climatice fizice care sunt semnificative pentru activitate. De exemplu, măsura în care pot exista riscuri în lanțul de aprovizionare sau în procesele de producție din amonte și eventuala necesitate ca aceste aspecte să fie luate în considerare în cadrul evaluării pot fi analizate individual pentru fiecare activitate.

Factorii decisivi pentru proporționalitatea abordării alese în materie de evaluare pot fi dimensiunea întreprinderii, tipul, amploarea și contextul activității, modelul de afaceri sau poziția în lanțul de aprovizionare.

În evaluarea riscurilor climatice și a vulnerabilității, activitatea economică trebuie să fie împărțită (în măsura posibilului) în obiecte individuale separate, cum ar fi amplasamentele de producție, linii de transport, clădiri administrative adiacente, furnizori de materiale critice, localizarea lor geografică etc.

Fundamental, pentru o evaluare robustă a riscurilor climatice, este să se înțeleagă în ce mod pot afecta pericolele fiecare obiect în parte în ceea ce privește activitatea evaluată.

Unele efecte ale pericolelor sunt evidente, cum ar fi prejudiciile directe aduse amplasamentelor de producție ca urmare a inundațiilor sau a furtunilor.

Efectele climatice nu apar însă toate în mod direct, ci mai degrabă succesiv, existând potențialul unor efecte secundare în lanț (așa-numitele efecte în cascadă).

De exemplu, furtunile pot să provoace daune amplasamentului unui furnizor critic sau unei infrastructuri energetice critice și să cauzeze întreruperi ale alimentării cu energie electrică. În plus, se poate ca riscurile să se consolideze reciproc. Unele riscuri apar chiar prin efectul combinat al mai multor pericole climatice: unele riscuri sunt exacerbate de pericole succesive; de exemplu, riscul de inundații se intensifică în situații de ploi abundente pe soluri uscate.

Ce standarde trebuie utilizate pentru efectuarea unei analize a riscurilor climatice și a vulnerabilității (ISO, orientările UE în materie de reziliență a proiectelor de infrastructură la schimbările climatice)? Sunt întreprinderile libere să își aleagă propria metodă?

Nu există o metodă unică de evaluare a riscurilor climatice și a vulnerabilității. O astfel de evaluare poate să se bazeze pe o gamă largă de abordări pentru colectarea de informații, de la abordări bazate pe date și modele (de exemplu, date climatice, modele de impact) la abordări mai aprofundate sau expertize.

Există însă o normă ISO (ISO/DIS 14091:Adaptarea la schimbările climatice – Orientări privind vulnerabilitatea, impactul și evaluarea riscurilor), care a fost transpusă, de asemenea, ca standard european și ca standard național în diferite state membre și care conține o serie de instrumente utile pentru tot procesul de pregătire și efectuare a evaluării și de comunicare a rezultatelor acesteia.

Mai precis, aceste instrumente conțin îndrumări cu privire, de exemplu, la dezvoltarea lanțurilor de impact, la agregarea indicatorilor și a componentelor de risc sau la evaluarea capacității de adaptare.

Mai nou, se află în curs de pregătire și un grant printre ale cărui rezultate preconizate se numără „un instrument operațional, consecvent și mai modern pentru cadrul de evaluare a mai multor riscuri la orice scară și la orice nivel de guvernare, care să poată fi utilizat de toate regiunile și comunitățile din Europa”.

Ce documentație trebuie furnizată pentru îndeplinirea cerințelor aferente principiului DNSH privind adaptarea la schimbările climatice?

Pentru îndeplinirea cerințelor aferente principiului DNSH privind adaptarea la schimbările climatice pentru o activitate economică în sensul taxonomiei UE, este esențial să se prezinte un plan coerent de adaptare, dacă au fost identificate riscuri climatice. Măsurile incluse în plan trebuie să fi fost evaluate sistematic din punctul de vedere al capacității lor de reducere a celor mai importante riscuri climatice fizice pentru activitate, precum și prin prisma îndeplinirii cerințelor suplimentare prevăzute în Actul delegat privind clima.

Planul de adaptare ar trebui să includă, de asemenea, un calendar pentru punerea în aplicare a măsurilor și o documentație a măsurilor deja puse în aplicare.

În cazul activelor noi, măsurile de adaptare trebuie puse în aplicare la data finalizării, iar în cazul activelor existente, în termen de cinci ani de la identificarea riscurilor climatice asociate. Cele mai importante riscuri climatice fizice trebuie identificate printr-o evaluare robustă, clară și proporțională a riscurilor climatice și a vulnerabilității.

Exemplu 1

Pot nămolurile uscate dintr-o stație de tratare a apelor reziduale urbane neindustriale (fără digestie prealabilă și fără amestecare) să fie considerate biomasă? Dacă ele ar fi considerate

biomasă, ar fi o instalație de incinerare cu recuperare energetică sub formă de energie electrică și termică, utilizată exclusiv pentru arderea acestor nămoluri eligibilă din punctul de vedere al taxonomiei?

Conform definiției de la articolul 2 punctul 24 din RED II (Renewable Energy Directive – Directiva 2018/2001/EU reformată), biomasa este „fracțiunea biodegradabilă a produselor, deșeurilor și reziduurilor de origine biologică din agricultură, inclusiv substanțe vegetale și animale, din silvicultură și din industriile conexe, inclusiv pescuitul și acvacultura, precum și fracțiunea biodegradabilă a deșeurilor, inclusiv deșeuri industriale și municipale de origine biologică”.

Conform acestei definiții, nămolurile uscate dintr-o stație de tratare a apelor reziduale urbane neindustriale pot să fie considerate biomasă.

Cu toate acestea, din perspectiva clasificării activităților drept „durabile din punctul de vedere al mediului”, în Regulamentul privind taxonomia se indică în mod specific, la articolul 17 alineatul (1) litera (d), că orice „*activitate[...], care duce la o creștere semnificativă a generării, a incinerării sau a eliminării deșeurilor, cu excepția incinerării deșeurilor periculoase nereciclabile*” este considerată activitate care aduce prejudicii semnificative mediului.

Astfel, în cazul măsurilor legate atât de incinerarea, cât și de co-incinerarea deșeurilor, în special în instalațiile de valorificare energetică a deșeurilor și în fabricile de ciment, și în cazul măsurilor legate de construirea de noi astfel de instalații, de mărirea capacităților existente sau de prelungirea duratei de viață a acestora se aplică articolul 17 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul privind taxonomia UE.

Aceste activități – cu excepția incinerării deșeurilor periculoase nereciclabile – nu pot, așadar, să îndeplinească CTE-urile (Criteriile Tehnice de Evaluare).

În această categorie ar intra și o instalație de incinerare cu recuperare energetică sub formă de energie electrică și termică, utilizată exclusiv pentru arderea de nămoluri uscate.

Exemplul 2

Gestionarea deșeurilor (prelucrarea deșeurilor provenite din activități de construcție și demolări)

Descrierea măsurii

Această măsură este o investiție menită să sprijine construirea de instalații de reciclare pentru deșeurile provenite din activități de construcție și demolări. Mai precis, instalațiile sortează și prelucrează separat fluxurile de deșeuri nepericuloase și solide colectate, inclusiv din componenta de renovare a clădirii din cadrul planului de redresare și reziliență. Instalațiile

reciclează deșeurile nepericuloase și solide în materii prime secundare printr-un proces de transformare mecanică. Obiectivul măsurii este de a transforma peste 50 %, în greutate, din deșeurile nepericuloase și solide prelucrate, colectate separat, în materii prime secundare care sunt adecvate pentru înlocuirea materialelor de construcție primare.

Partea 1 a listei de verificare DNSH

Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare de fond a măsurii conform principiului DNSH	Da	Nu	Justificare în cazul selectării răspunsului „Nu”
Atenuarea schimbărilor climatice		X	Măsura este eligibilă pentru domeniul de intervenție 045bis din anexa la Regulamentul privind Mecanismul de redresare și reziliență, cu un coeficient al schimbărilor climatice de 100 %, deoarece specificațiile tehnice ale sprijinului acordat instalațiilor de reciclare sunt condiționate de atingerea ratei de conversie de 50 %. Obiectivul măsurii și natura domeniului de intervenție sprijină în mod direct obiectivul de atenuare a schimbărilor climatice.
Adaptarea la schimbările climatice	X		
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		X	Activitatea care beneficiază de sprijin în temeiul măsurii are un impact previzibil nesemnificativ asupra acestui obiectiv de mediu, ținând seama atât de efectele directe, cât și de cele primare indirecte pe întreaga durată a ciclului de viață. Nu sunt identificate riscuri de degradare a mediului legate de protejarea calității apei și de stresul hidric. În conformitate cu Directiva 2011/92/UE, etapa de încadrare a procesului de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) a concluzionat că nu se preconizează niciun efect semnificativ. Locul în care deșeurile din construcții și demolări vor fi depozitate în așteptarea prelucrării va trebui să fie acoperit, iar infiltrarea apei pe șantier va fi gestionată astfel încât să se evite ca poluanții proveniți de la deșeurile tratate să se scurgă în acviferul local în caz de ploaie.
Economia circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeuri și reciclarea acestora		X	Măsura este eligibilă pentru domeniul de intervenție 045bis din anexa la Regulamentul privind Mecanismul de redresare și reziliență, cu un coeficient de mediu de 100 %, deoarece specificațiile tehnice ale sprijinului acordat instalațiilor de reciclare sunt condiționate de atingerea ratei de conversie de 50 %. Obiectivul măsurii și natura domeniului de intervenție sprijină în mod direct obiectivul

			economiei circulare. Măsura este conformă cu planul (național/ regional/local) de gestionare a deșeurilor.
Prevenirea și controlul poluării aerului, apei sau solului		X	Activitatea care beneficiază de sprijin în temeiul măsurii are un impact previzibil nesemnificativ asupra acestui obiectiv de mediu, ținând seama atât de efectele directe, cât și de cele primare indirecte pe întreaga durată a ciclului de viață. În conformitate cu Directiva 2011/92/UE, etapa de încadrare a procesului de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) a concluzionat că nu se preconizează efecte semnificative, pe baza măsurilor luate pentru reducerea zgomotului, a prafului și a emisiilor poluante în timpul construcției instalației de reciclare și a funcționării acesteia (sortarea și tratarea deșeurilor). Instalațiile sprijinite prin măsură aplică cele mai bune tehnici disponibile descrise în documentul de referință privind cele mai bune tehnici disponibile (BREF) pentru industriile de tratare a deșeurilor. Măsurile luate pentru reducerea zgomotului, a prafului și a emisiilor poluante în timpul lucrărilor de construcție sunt descrise la pagina X din planul de redresare și reziliență.
Protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor		X	Activitatea care beneficiază de sprijin în temeiul măsurii are un impact previzibil nesemnificativ asupra acestui obiectiv de mediu, ținând seama atât de efectele directe, cât și de cele primare indirecte pe întreaga durată a ciclului de viață. Operațiunea nu se află în zone sensibile din punctul de vedere al biodiversității sau în apropierea acestora (inclusiv rețeaua de arii protejate Natura 2000, siturile înscrise pe Lista patrimoniului mondial UNESCO și principalele zone de biodiversitate, precum și alte zone protejate). În conformitate cu Directivele 2011/92/UE și 92/43/CEE, etapa de încadrare a procesului de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) a concluzionat că nu se preconizează niciun efect semnificativ.

Partea 2 a listei de verificare DNSH

Întrebări	Nu	Justificare de fond
<i>Adaptarea la schimbările climatice:</i> Se preconizează că măsura va duce la creșterea efectului negativ al climatului actual și al climatului viitor preconizat asupra măsurii în sine sau asupra persoanelor,	X	Întrucât măsura se referă la construcția a două instalații în apropierea unor zone predispuse la inundații, iar durata de viață preconizată a instalațiilor depășește 10 ani, s-a efectuat o evaluare solidă a riscurilor climatice și a vulnerabilității, utilizând proiecții climatice de înaltă rezoluție și de ultimă generație în cadrul unei serii de scenarii viitoare în concordanță cu durata de viață preconizată a instalațiilor. Concluziile evaluării au fost

asupra naturii sau asupra activelor?		incluse în modul de concepere a măsurii (a se vedea pagina X din planul de redresare și reziliență). În plus, măsura specifică obligația operatorilor economici de a elabora un plan de punere în aplicare a unor soluții de adaptare pentru a reduce riscurile fizice materiale legate de climă pentru instalațiile de reciclare (a se vedea pagina X din planul de redresare și reziliență). Obligația impune ca soluțiile de adaptare să nu afecteze în mod negativ eforturile de adaptare sau nivelul de reziliență la riscurile fizice legate de climă a altor persoane, a naturii, a activelor și a altor activități economice și să fie în concordanță cu eforturile de adaptare la nivel local, sectorial, regional sau național.
--------------------------------------	--	--

Exemplul 3:

Incinerator de deșeuri (exemplu de nerespectare a DNSH)

Descrierea măsurii

Această măsură este o investiție menită să sprijine construirea de noi incineratoare de deșeuri pentru creșterea capacității existente în țară. Scopul măsurii este de a reduce depozitarea deșeurilor solide municipale nepericuloase și de a genera energie prin incinerarea deșeurilor (producerea energiei din deșeuri).

Partea 1 a listei de verificare DNSH

Vă rugăm să indicați care dintre obiectivele de mediu de mai jos necesită o evaluare de fond a măsurii conform principiului DNSH	Da	Nu	Justificare în cazul selectării răspunsului „Nu”
Atenuarea schimbărilor climatice	X		
Adaptarea la schimbările climatice	X		
Utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine		X	În acest caz specific, activitatea care beneficiază de sprijin în temeiul măsurii are un impact previzibil nesemnificativ asupra acestui obiectiv de mediu, ținând seama atât de efectele directe, cât și de cele primare indirecte pe întreaga durată a ciclului de viață. Există dovezi că măsura nu va duce la riscuri de degradare a mediului legate de protejarea calității apei și de stresul hidric în conformitate cu Directiva-cadru privind apa (2000/60/CE). În conformitate cu Directiva 2011/92/UE, etapa de încadrare a procesului de evaluare a impactului asupra mediului (EIM) a concluzionat că nu se preconizează niciun efect semnificativ.

Economia circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeuri și reciclarea acestora	X		
Prevenirea și controlul poluării aerului, apei sau solului	X		
Protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor	X		

Partea 2 a listei de verificare DNSH

Întrebări	Nu	Justificare de fond
<i>Atenuarea schimbărilor climatice:</i> Se preconizează că măsura va genera emisii semnificative de GES?	X	Instalațiile care beneficiază de sprijin în temeiul măsurii au scopul de a reduce la minimum emisiile de CO2 de origine fosilă. Acest lucru este asigurat prin incinerarea numai a biomasei (nu și a materialelor fosile). Acest lucru este susținut prin elemente de probă (a se vedea pagina X din planul de redresare și reziliență) și încorporat în obiectivele relevante legate de componenta Y. Există un plan de monitorizare pentru scurgerile de emisii de GES la nivelul fiecărei instalații, în special de deșeuri stocate care urmează să fie tratate, astfel cum se reflectă în modul de concepere a măsurii de la pagina X din planul de redresare și reziliență.
<i>Adaptarea la schimbările climatice:</i> Se preconizează că măsura va duce la creșterea efectului negativ al climatului actual și al climatului viitor preconizat asupra măsurii în sine sau asupra persoanelor, asupra naturii sau asupra activelor?	X	Întrucât cele trei incineratoare de deșeuri care vor beneficia de sprijin în temeiul măsurii se află în zone predispuse la alunecări de teren, iar durata de viață preconizată a instalațiilor este de 25-30 de ani, s-a efectuat o evaluare solidă a riscurilor climatice și a vulnerabilității, utilizând proiecții climatice de înaltă rezoluție și de ultimă generație în cadrul unei serii de scenarii viitoare în concordanță cu durata de viață preconizată a instalațiilor. Concluziile evaluării au fost incluse în modul de concepere a măsurii (a se vedea pagina X din planul de redresare și reziliență). În plus, măsura specifică obligația operatorilor economici de a elabora un plan de punere în aplicare a unor soluții de adaptare pentru a reduce riscurile fizice materiale legate de climă pentru incineratoarele de deșeuri (a se vedea pagina X din planul de redresare și reziliență). Obligația impune, de asemenea, ca soluțiile de adaptare să nu afecteze în mod negativ eforturile de adaptare sau nivelul de reziliență la riscurile fizice legate de climă a altor persoane, a naturii, a activelor și a altor activități economice și să fie în concordanță cu eforturile de adaptare la nivel local, sectorial, regional sau național.

<i>Tranziția către o economie circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeuri și reciclarea acestora:</i> Se preconizează că măsura: (i) va duce la o creștere semnificativă a generării, a incinerării sau a eliminării deșeurilor, cu excepția incinerării deșeurilor periculoase nereciclabile; sau (ii) va duce la ineficiențe semnificative în utilizarea directă sau indirectă a oricăror resurse naturale în orice etapă a ciclului său de viață, care nu sunt reduse la minimum prin măsuri adecvate sau (iii) va cauza prejudicii semnificative și pe termen lung mediului în ceea ce privește economia circulară?	<u>Exemplu de nerespectare a DNSH</u>	Deși această măsură vizează, printre altele, devierea deșeurilor nereciclabile combustibile de la depozitarea în depozitele de deșeuri, Comisia ar putea considera că această măsură se dezvoltă sau „duce la o creștere semnificativă a generării, a incinerării sau a eliminării deșeurilor, cu excepția incinerării deșeurilor periculoase nereciclabile” din următoarele motive: Construirea de noi incineratoare de deșeuri pentru a crește capacitatea de incinerare existentă în țară duce la o creștere semnificativă a incinerării deșeurilor, care nu se încadrează în categoria deșeurilor periculoase nereciclabile. Prin urmare, aceasta încalcă în mod direct articolul 17 alineatul (1) litera (d) punctul (ii) („Prejudicierea în mod semnificativ a obiectivelor de mediu”) din Regulamentul privind taxonomia. Măsura împiedică dezvoltarea și implementarea de alternative cu impact redus disponibile, cu niveluri mai ridicate de performanță de mediu (de exemplu, reutilizare, reciclare) și ar putea conduce la un blocaj al activelor cu un impact ridicat, având în vedere durata de viață și capacitatea acestora. Cantități semnificative de deșeuri nepericuloase (reciclabile și nereciclabile, în mod nediferențiat) ar putea fi utilizate ca materii prime, împiedicând astfel, în ceea ce privește deșeurile reciclabile, tratarea pe o poziție superioară în ierarhia deșeurilor, inclusiv reciclarea. Acest lucru ar submina realizarea obiectivelor de reciclare la nivel național/regional și a planului național/regional / local de gestionare a deșeurilor adoptat în conformitate cu Directiva-cadru privind deșeurile modificată.
<i>Prevenirea și controlul poluării:</i> Se preconizează că măsura va duce la o creștere semnificativă a emisiilor de poluanți în aer, apă sau sol?	X	Măsura prevede ca instalațiile sprijinite să aplice cele mai bune tehnici disponibile prevăzute în concluziile privind BAT pentru incinerarea deșeurilor (Decizia de punere în aplicare (UE) 2019/2010 a Comisiei). Acest lucru este asigurat de modul de concepere a măsurii (a se vedea pagina X din planul de redresare și reziliență). Instalațiile sprijinite prin măsură au obținut autorizația de mediu relevantă și includ atenuarea și monitorizarea impactului asupra mediului, pe baza măsurilor luate pentru reducerea și controlul nivelului de zgomot, praf și alte emisii poluante în timpul lucrărilor de

		construcție, întreținere și exploatare (a se vedea pagina X din planul de redresare și reziliență).
<i>Protecția și refacearea biodiversității și a ecosistemelor:</i> Se preconizează că măsura va fi: (i) nocivă în mod semnificativ pentru condiția bună și reziliența ecosistemelor sau (ii) nocivă pentru stadiul de conservare a habitatelor și a speciilor, inclusiv a celor de interes pentru Uniune?	X	O evaluare a impactului asupra mediului (EIM) sau o încadrare a fost finalizată în conformitate cu Directiva 2011/92/UE, iar măsurile de atenuare necesare pentru protecția mediului au fost/vor fi puse în aplicare și reflectate în obiectivele de etapă și țintele măsurii X din componenta Y (a se vedea pagina X din planul de redresare și reziliență). Incineratoarele nu se vor afla în zone sensibile din punctul de vedere al biodiversității sau în apropierea acestora (inclusiv rețeaua de arii protejate Natura 2000, siturile înscrise pe Lista patrimoniului mondial UNESCO și principalele zone de biodiversitate, precum și alte zone protejate).